

יוליוס טלסין, מועמד בכיר לאמן, הלך לעולמו בתחילת השנה בגיל 91.

יוליוס נולד ברוסיה לצמד משוררים באידיש, זיאמה טלסין ורחל בוימוול. היה מכונה 'נסיד הסמאיזדאט' והיה פעיל מאוד בהוצאת כתבי עת מחתרתיים כנגד המשטר הסובייטי. פעם נערך אצלו חיפוש פתע, וטלסין השכיל לשים את המסמכים המרשיעים על השולחן גלויים לעין כל. השוטרים לא טרחו לבדוק שם. ב-1969 הגיש בקשת עלייה, ומסר נפשו על כך. שנה לאחר מכן עלה ואף הצליח להביא את הוריו עימו. יוליוס היה ד"ר למתימטיקה ומורה בכל מאודו. הוא לימד מתימטיקה באוניברסיטה, רוסית בפּינלנד (בין השאר הקדים את זמנו וביקש מתלמידיו להציע כיתובים ל'ממים'), והיה שחמטאי נלהב ומדריך ממדרגה ראשונה. הוא הציע מודל מתימטי להנחתת מט עם רץ ופרש על לוח בגודל n על n . בהיותו בגיל מצוות אבי קישר אותי ליוליוס, ולמדתי ממנו כמה שנים שחמט והרבה מעבר לכך.

בהגיעי אליו נהגתי במשחקים תחרותיים לזכות בחומר, להחליף כלים ולממש יתרון. יוליוס אמר לי בדרכו הישירה: 'כך תשחק כשתהיה בן 100...!' הוא הנחה אותי בסבלנות בנפלאות התחבולות, (עליהן חיבר ספר 'תורת הקומבינציות' ברוסית), ובשחמט התקפי, יצירתי ותוסס. 'מר שחמט', משה צ'רניאק התפעל ממשחק של יוליוס כנגד שמשוני, בו הנחית מט עם רגלי באמצע הלוח. אהבתו לשחמט הרפתקני פגמה לעיתים בהישגיו, אך כשנחה עליו הרוח, זכה מול שחקנים בכירים ממנו בהרבה, כולל אלוף הארץ. מעשה שבאתי אליו לשיעור, ובדיוק הגיע בדואר הירחון 'שחמט', עם מד הכושר העדכני שלו. הוא נחרד, נרשם לאלתר לתחרות, וזכה בה עם 9/9.

איני סבור שתלמידים רבים יכולים לספר כיצד בסיום שיעור שחמט הראה להם המורה שלהם את החתול שלו מנסה לצוד צל. הוא גם היה רגיש לזולת: פעם אמר לי: 'הטוב שבתלמידי הוא אלון רטר' (בהחלט עובדה). אז חשב לרגע ותיקן למעני: 'המתקדם שבתלמידי...'

היה בעל כוח רצון מיוחד במינו. פעם סיפר לי שהוא נכנס לצום של שבועים יום בשתייה בלבד מטעמי בריאות. הזכרתי לו שבאמצע חל יום כיפור, והוא מיד החליט לצום אותו במלואו.. הותיר אחריו את אשתו אירנה.

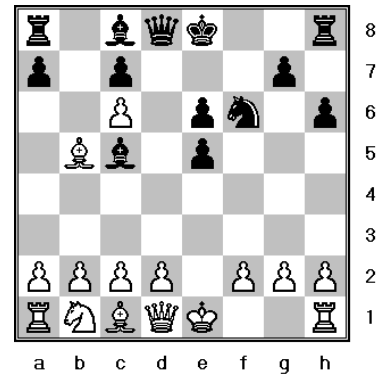
הרי משחק אופייני שלו:

ברוך קופרמן – יוליוס טלסין

1.ה4 ה5 2.פו3 פג6 3.רג4 פו6 4.פז5 5.ה:ד5?! נוסח אולווסטדט היה אהוב מאוד על יוליוס. באמצעותו ניהל כמה וכמה משחקים מסמרי שיער.

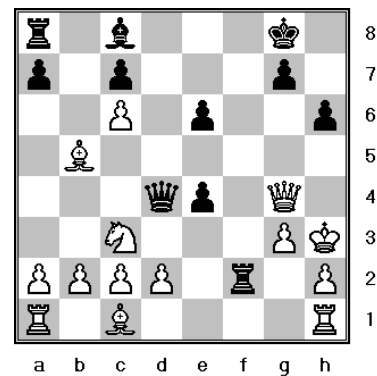
6.ר1ו1 ח6 7.פה6?! הרגלים של שחור אכן יהיו חלשים מאוד, אולם ישנם כלים נוספים..

7...ו:ה7 8.ד:ג7 רג5 9.ר:ב5?!

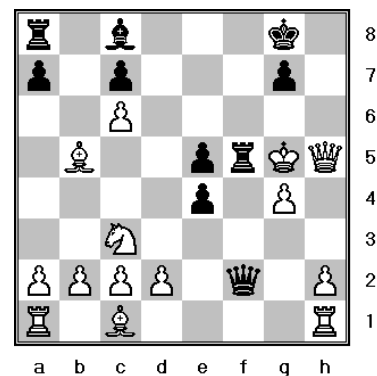
...ר:ו2! + 10.מ:ו2 מהד4 + 11.מה1 מהח4 + 12.ז3? מהה4 + 13.מו2 פז4 +

14.מז1 0-0 15.פג3 מהד4 + 16.מז2 צו2 + 17.מח3 ה4 (פו6) 18.מה:ז4

18...ה5 במשך שנים הצטער יוליוס שנמנע מן ההמשך:

18...ח5! 19.מה:ח5 ה5 + 20.ז4 צו3 + 21.מח4 מהו2 + 22.מז5 צו5! +

23.ז:ו51 מהה41 + (או מהו5-41) 24.מז6 ר:ו5! + ומט במסע הבא! אולם השבבים המודרנים מגלים

שטלסין צדק: 19.מה:ז6! ואין ל-ח5 עדיפות על ההמשך במשחק. נוצר יחס חומר בלתי רגיל:

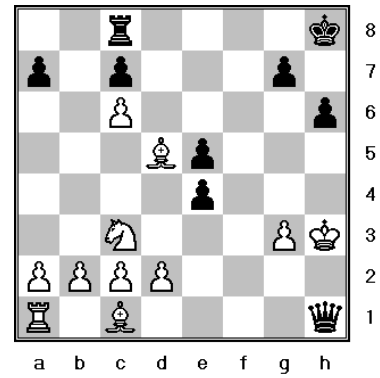
שלושה כלים תמורת מלכה.

בפועל המשחק נמשך אחרי 18..5ה.19 מה:ג8 + (19. מה-ד7 ר:ד7.20 ג:ד6. ר:ג6 מה-ד6

!) 19..צ:ג8.20 צ:ה1 (עדיף: פדו אבל גם אז לשחור יתרון מכריע לאחר צו3) צ:ח2 +

21.מ:ח2 מהו2 + 22.מ:ח3 מה:ה1 23.רג4 + 24.רד5

מהח1 + 0-1

(25. מז4 ז6 ומט ב-ח5).

יהי זכרו ברוך. תנחומים למשפחה.